

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут водного господарства та природооблаштування

01-05-218S

СИЛАБУС	Фізична географія материків та океанів	
SYLLABUS	Physical geography of continents and oceans	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	ОК 21	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший) Bachelor (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	10	Природничі науки Natural Sciences
Спеціальність Field of Study	106	Географія Geography
Освітня програма Degree Programme	Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами Constructive geography, management of water and mineral resources	

Силабус навчальної дисципліни «Фізична географія материків та океанів», для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами», спеціальності 103 «Географія». Рівне. НУВГП. 2023.15 стор.

ОП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/21454/>

Розробник силабусу: *Холоденко В.С., к.геогр.н., доцент, доцент кафедри геології та гідрології*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 13 від “ 04” липня 2023 року

В.о. завідувача кафедри: *Мельничук В.Г., д.геол.н., професор*

Керівник (гарант) ОП: *Басюк Т.О., к.геогр.н., доцент, доцент кафедри геології та гідрології*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Сафоник А.П., д.т.н., професор*

Попередня версія силабусу (вказати шифр) - об'єднання дисциплін
01-05-143S і 01-05-157S

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
Навчальна дисципліна «Фізична географія материків та

океанів»**ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ**

Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>«Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами»</i>
Спеціальність	<i>106 «Географія»</i>
Рік навчання, семестр	<i>3 рік; 5 семестр</i>
Кількість кредитів	<i>6 кредитів</i>
Лекції:	<i>38 годин</i>
Практичні заняття:	<i>36 годин</i>
Самостійна робота:	<i>106 годин</i>
Курсова робота:	-
Форма навчання	<i>денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Мова викладання	<i>державна</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА

Лектор	<i>Холоденко Вікторія Святославівна, к.геогр.н., доцент, доцент кафедри геології та гідрології</i>
	
Вікіситет	https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php

ORCID	https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0002-4679-8455&justRegistered
Як комунікувати	https://v.s.kholodenko@nuwm.edu.ua Корпоративна пошта v.s.kholodenko@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Сучасний ринок праці вимагає від майбутніх бакалаврів глибоких теоретичних знань та професійно-практичних компетентностей з фізичної географії материків та океанів, тому важливою частиною у підготовці майбутнього бакалавра з географії є вивчення навчальної дисципліни циклу фахової підготовки (освітнього компонента обов'язкового вибору) «Фізична географія материків та океанів».

Метою викладання навчальної дисципліни «Фізична географія материків та океанів» є формування у здобувачів цілісного уявлення про материки та океани, їх різноманітність та регіональні особливості. Розглядаються основні чинники формування природи Африки, Австралії, Антарктиди, Південної та Північної Америк, Євразії: геолого-тектонічна будова та рельєф, кліматичні умови та внутрішні води, ґрунтово-рослинний покрив та тваринний світ, а також диференціація природи материків, регіональний огляд на рівні фізико-географічних країн та областей. А також формування знань про фізичні, хімічні та біологічні процеси, які відбуваються у Світовому океані; його складність і динамічність, як цілісної системи; глобальне місце та роль Світового океану в природі нашої планети.

Для досягнення поставленої мети входять такі основні **завдання**: 1) засвоєння здобувачами підходів до вивчення складних і різносторонніх взаємозв'язків у просторах Світового океану, практичної важливості вивчення гідрологічних процесів та водних мас;

2) встановлення закономірностей зміни природних умов в широтному, меридіальному напрямках, вертикальної диференціації географічної оболонки;

3) формування понять про особливості природно-територіальних комплексів вищих таксономічних рангів і про регіональні проблеми взаємодії природи й людини;

4) вивчення основних особливостей розташування материків та океанів Землі, зонально-поясної структури природного середовища, її трансформації, викликаної техногенною дією на колообіг речовини та енергії;

5) вивчення природно-ресурсного потенціалу окремих регіонів і його раціонального використання.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=5589>

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Вивчається одночасно з дисциплінами: Раціональне використання природних ресурсів; Географія населення з основами демографії; Ландшафтна екологія; Конструктивна географія; Геоекологія України

Компетентності

При вивченні навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня мають набути компетентності: загальні та спеціальні (фахові).

Загальні: ЗК1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові): СК1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів.

СК3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

СК6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

СК7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.

СК9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

СК10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні їм процеси.

СК11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

ПР04. Аналізувати географічний потенціал території.

ПР05. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.

ПР06. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.

ПР012. Готувати аналітичні звіти на основі матеріалів польових та лабораторних геологічних, гідрологічних, географічних досліджень.

ПР17. Характеризувати комплексно природні, демогеографічні, соціально-економічні умови і ресурси

територіальних об'єктів різних рангів, проводити експертизи та складати географічні, геологічні, гідрологічні, геоекологічні висновки, акти та рекомендації, проектні схеми та обґрунтовувати пріоритетні напрями просторового розвитку.

Структура та зміст освітнього компонента

Змістовий модуль 1.

Змістовий модуль 1 – Фізична географія материків

Тема 1. Вступ до дисципліни “Фізична географія материків та океанів”. Основні риси розвитку геосфери і планетарна диференціація її ландшафтів. Поняття про материки. Поняття про океани. Поняття про частини світу.

Тема 2. Географічні пояси і природні зони Африки.

Тема 3. Клімат Австралії та Океанії. Внутрішні води Австралії та Океанії.

Тема 4. Антарктида: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія розвитку, рельєф корінного ложа, гляціоморфологія, клімат, органічний світ, географічна зональність. Регіональний огляд. Екологічні проблеми та охорона природи.

Тема 5. Внутрішні води Південної Америки.

Тема 6. Північна Америка: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія розвитку та рельєф, корисні копалини.

Тема 7. Фізико-географічне районування Північної Америки. Позакордильєрський схід. Кордильєри.

Тема 8. Євразія: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія розвитку та рельєф, корисні копалини.

Тема 9. Фізико-географічне районування Євразії: Субконтинент Європа. Субконтинент Сибір. Субконтинент Центральна Азія. Субконтинент Східна Азія. Субконтинент Південна Азія. Субконтинент Південно-Західна Азія.

Разом за змістовим модулем 1 (лекції – 19 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 53 год.).

Змістовий модуль 2.

Змістовий модуль 2 – Фізична географія океанів

Тема 10. Єдність та поділ Світового океану, рельєф і ґрунти океанічного дна. Єдність Світового океану та його поділ. Моря, затоки, протоки. Рельєф океанічного дна. Морські ґрунти. Теорії походження Світового океану.

Тема 11. Оптичні властивості, хімічний склад і солоність морської води. Оптичні властивості морської води. Поняття про хімічний склад і солоність морської води. Баланс солей Світового океану. Горизонтальний і вертикальний розподіли солоності. Газу у морській воді.

Тема 12. Температура морської води. Теплові властивості морської води та причини зміни її температури. Тепловий баланс океану. Горизонтальний та вертикальний розподіли температури води. Часові зміни температури води. Теплова

взаємодія океанів і материків. Практичне значення вивчення температури води океанів і морів.

Тема 13. Густина морської води. Основні поняття. Залежність густини від температури і солоності. Горизонтальний і вертикальний розподіли густини. Перемішування вод та стійкість шарів морської води. Водні маси. Практичне значення даних про густина води.

Тема 14. Водний баланс і рівень Світового океану. Водний баланс Світового океану. Поверхня рівня океану. Гідрометеорологічні фактори коливання рівня. Стоячі хвилі, сейші.

Середній рівень моря. Статистична обробка спостережень за рівнями та їх значення.

Тема 15. Хвилювання моря. Морські хвилі та їх елементи. Уявлення про теорію трохоїдальних хвиль та сучасну теорію хвилювання. Деформація хвиль на мілководді та їх вплив на берег. Практичне значення вивчення морського вітрового хвилювання. Внутрішні і корабельні хвилі. Цунамі.

Тема 16. Течії і загальна циркуляція вод Світового океану. Основні типи течій і причини їх утворення. Густинні, вітрові та згінно-нагінні течії. Стокові, бароградієнтні, припливно-відпливні та глибинні течії. Вплив на течії рельєфу дна і обрисів берегів. Загальна циркуляція вод Світового океану.

Тема 17. Припливи. Основні поняття і терміни. Статична теорія припливів. Динамічна теорія та гармонічний аналіз припливів. Класифікація припливів, їх поширення у Світовому океані та практичне значення.

Тема 18. Лід в океанах і морях. Утворення, розвиток та класифікації морського льоду. Танення морського льоду. Структура і основні властивості морського льоду. Деформація та дрейф льоду. Поширення льоду у Світовому океані.

Тема 19. Мінеральні та біологічні ресурси океанів та морів. Вилучення солей та інших цінних елементів з морської води. Розробка морських розсипних родовищ. Розробка корисних копалин у зоні шельфу. Глибоководний видобуток корисних копалин з морського дна. Біологічні процеси у Світовому океані. Походження та еволюція життя в межах Світового океану. Біологічна продуктивність і використання біологічних ресурсів Світового океану. Шкідлива дія морських організмів.

Разом за змістовим модулем 2 (лекції – 19 год., практичні заняття – 18 год., самостійна робота – 53 год.).

Разом за змістовим модулем 1, 2 (лекції – 38 год., практичні заняття – 36 год., самостійна робота – 106 год.).

Тематика самостійного вивчення до змістового модуля 1 – Фізична географія материків

Тема 1. Африка: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія розвитку і рельєф, корисні копалини.

Тема 2. Клімат Африки.

Тема 3. Внутрішні води Африки.

Тема 4. Рослинність, ґрунти та тваринний світ.

Тема 5. Фізико-географічне районування Африки.

Тема 6. Екологічні проблеми та охорона природи Африки.

Тема 7. Австралія й Океанія: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія формування материка та островів, рельєф, корисні копалини.

Тема 8. Рослинність, ґрунти, тваринний світ Австралії та Океанії.

Тема 9. Географічні пояси і природні зони Австралії та Океанії.

Тема 10. Фізико-географічне районування Австралії та Океанії.

Тема 11. Екологічні проблеми та охорона природи Австралії та Океанії.

Тема 12. Південна Америка: фізико-географічне положення, історія географічних досліджень, історія розвитку і рельєф, корисні копалини.

Тема 13. Клімат Південної Америки.

Тема 14. Рослинність, ґрунти та тваринний світ Південної Америки.

Тема 15. Географічні пояси і природні зони Південної Америки.

Тема 16. Фізико-географічне районування Південної Америки. Внеандійський схід.

Тема 17. Фізико-географічні країни Андійського заходу Південної Америки.

Тема 18. Екологічні проблеми та охорона природи Південної Америки.

Тема 19. Клімат Північної Америки.

Тема 20. Внутрішні води Північної Америки.

Тема 21. Рослинність, ґрунти та тваринний світ Північної Америки.

Тема 22. Географічні пояси і природні зони Північної Америки.

Тема 23. Екологічні проблеми та охорона природи Північної Америки.

Тема 24. Клімат Євразії.

Тема 25. Внутрішні води Євразії.

Тема 26. Рослинність, ґрунти та тваринний світ Євразії.

Тема 27. Географічні пояси і природні зони Євразії.

Тема 28. Екологічні проблеми та охорона природи Євразії.

Тематика самостійного вивчення до змістового модуля 2 – Фізична географія океанів

1. Основні поняття і типізація морських берегів.
2. Абрзійні береги.
3. Акумулятивні береги
4. Вплив гідрометеорологічних факторів та живих організмів на формування берегів.
5. Захист берегів, морських каналів і портів від розмиву та занесення.
6. Основні поняття. Типізація гирлових областей річок.
7. Особливості гідрологічного режиму річкових дельт.
8. Формування дельт річок.
9. Особливості гідрологічного режиму гирлового узмор'я.
10. Поширення припливних та згінно-нагінних хвиль у гирлах річок.
11. Поняття про забруднення та основні забруднювальні речовини в океані.

12. Екологічні наслідки забруднення морського середовища.
13. Моніторинг морського середовища.
14. Оцінка якості гідрохімічних спостережень в океані.
15. Технічні засоби захисту морського середовища від забруднення.
16. Міжнародне співробітництво в галузі охорони Світового океану.
17. Міжнародно-правовий режим використання морського середовища.
18. Гідроекологічна характеристика Чорного моря.
19. Гідроекологічна характеристика Азовського моря.

Тематика практичних робіт

МК1 - «Фізична географія материків»

- Тема 1. Вивчення географічного положення Африки.
- Тема 2. Вивчення рельєфу Африки.
- Тема 3. Вивчення клімату і внутрішніх вод Африки.
- Тема 4. Вивчення регіонального огляду Африки.
- Тема 5. Вивчення географічного положення Австралії.
- Тема 6. Вивчення характеристики природних зон Австралії.
- Тема 7. Вивчення висоти снігової лінії в Андах.
- Тема 8. Вивчення Північної Америки. Географічне положення, відкриття та дослідження Північної Америки.
- Тема 9. Вивчення фізико-географічного районування Євразії та клімату Європи.

МК2 - «Фізична географія океанів»

- Тема 10. Розв'язок задач з тематики вод Світового океану.
- Тема 11. Вивчення екологічної зональності Світового океану та континентальних водойм.
- Тема 12. Вивчення гідрографічних та орографічних об'єктів Світового океану.
- Тема 13. Ознайомлення із водообміном і водовідновленням заплавлених водойм.
- Тема 14. Вивчення вітрової ситуації і хвилювання в океані.
- Тема 15. Вивчення кліматичних та гідрологічних умов Тихого та Атлантичного океанів.
- Тема 16. Вивчення кліматичних та гідрологічних умов Індійського та Північно-Льодовитого океану.
- Тема 17. Вивчення морської води, її характеристик та властивостей.
- Тема 18. Вивчення морських хвиль та їх характеристик.

Разом за змістовим модулем 1, 2 практичних робіт - 36 годин по 2 години кожна тема.

Форми та методи навчання

Форми проведення занять: лекції; практичні роботи; тренінги. Окремі питання тем виносяться на самостійне опрацювання здобувачів. Методи та технології навчання: індивідуальне і групове навчання; навчальна дискусія, обговорення; аналіз конкретних ситуацій; презентації; ситуаційні дослідження; мультимедійні технології; робота з контурними картами та атласами.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Для опанування даного ОК необхідно мати постійний доступ до

інтернету, інтернет сайтів, телефон або комп'ютер (ноутбук), підключення студентів до ЕДО НУВГП, тематичні атласи материків та океанів.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Методи оцінювання знань базуються на проведенні контролю роботи здобувачів та оцінюванні ступеня засвоєння пройденого матеріалу.

Поточний контроль знань буде проводитися тестуванням і оцінюванням виконаних практичних та самостійних робіт, що дасть сумарний бал до екзамену. Для визначення рівня засвоєння здобувачами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

поточне (усне) опитування та письмове після вивчення змістових модулів;

виконання практичних робіт, після якого виставляється загальний бал.

Для діагностики знань використовується рейтингова система ECTS зі 100-бальною шкалою оцінювання.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточне тестування та самостійна робота																			Підсумковий тест (екзамен)		Сума
Змістовий підсумковий модуль №1,2																			40		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19	МК 1	МК 2	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	20	20	
60																					

T1, T2 ... T19 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	
90 – 100	відмінно	
82-89	добре	
74-81	задовільно	
64-73		
60-63		
35-59	не задовільно з можливістю повторного складання	
0-34	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Модульні контролі знань проводяться у навчальній платформі Moodle. Загальна кількість питань у базі навчальної платформи Moodle складає 600 (змістовий модуль 1 і 2 складається із 300 питань).

Структура оцінки поточного (модулі 1, 2) контролів знань за трьома рівнями (1 – достатній рівень складності, 2 – вище достатнього рівня складності, 3 – високий рівень складності) показано в таблиці.

Рівень	Назва файлу	Загальна к-	Кількість	Оцінка завдань (бали)	

складності		сть завдань в базі	завдань в білеті	за одне	загальна
1	Фізична географія материків та океанів_Мод1 або Мод2_Рівень1.doc	210	20	0,45	0-9
2	Фізична географія материків та океанів_Мод1 або Мод2_Рівень2.doc	60	7	0,71	0-5
3	Фізична географія материків та океанів_Мод1 або Мод2_Рівень3.doc	30	3	2,0	6
	Всього	300	30	3,16	20

Загальна інтегральна оцінка курсу складає 100 балів: розрахункові практичні роботи (60 балів) та поточний модульний контроль 1, 2 по 20 балів.

Загальний бал за практичні роботи виставляється, враховуючи: правильність виконання; чіткість та лаконічність висловлювань; використання сучасних цифрових технологій; присутність на парах.

Нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролів знань і надають студентам можливість подавати апеляції:

Положення про навчально-науковий центр незалежного оцінювання Національного університету водного господарства та природокористування, <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/4184>;

Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, <http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdzili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями, <http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdzili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Рекомендована література

Базова

1. Гаврилук В. С. Фізична географія Південної Америки: Навч. посібник. Київ: Вища шк., 1993. 135 с.
2. Костів Л. Я. Фізична географія материків і океанів. Африка: нав.-метод. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 184 с.
3. Регіональна фізична географія поверхні Землі / Д. Ковалишин, О. Волік, П. Дем'янчук та ін. Тернопіль : Підручники і посібники, 2013. 512 с.
4. Удовиченко В.В. Фізична географія материків і океанів: навчально-методичний комплекс. – Суми, 2007. 95 с.
5. Хільчевський В. К., Дубняк С. С. Основи океанології : підручник. 2-ге вид., доп. і перероб. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008 255 с.
6. Хільчевський В. К., Дубняк С. С. Основи океанології. К. : Київ. ун-т, 2001, 241 с.
7. Шуйський Ю. Д. Походження та історія розвитку Світового океану. Одеса : Астропринт, 1998. 198 с.
8. Клименко В. Г. Загальна гідрологія Навчальний посібник для студентів. Харків, ХНУ, 2008. 144 с.
9. Задачі з фізичної географії: практикум: навч.-метод посіб. / авторуклад. О. Д. Лаврик. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. – 111 с.

Допоміжна

1. Алісон Д. и др. Мадагаскар: пер. С англ.. М.: Прогрес, 1990. 296 с.
2. Атлас вчителя. К. : Картографія, 2010. 328 с.
3. Барановська О. В. Фізична географія Євразії (регіональний огляд): навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 199 с.
4. Гудзевич А.В. Регіональна фізична географія (Європа та Азія): навч. посібник. Вінниця: «Віндрук», 2005. 464 с.
5. Ковалишин Д. І. Практикум з фізичної географії материків і океанів. Тернопіль: Підручники, посібники, 1999. 96 с.
6. Міхелі С.В. Фізична географія Євразії: навч. посібник. Київ : Перун, 2019. 286 с.
7. Волошин І. І., Чирка В. Г. Географія Світового океану. К. : Перун, 1996. 224 с.
8. Географічний атлас для вчителів. К., 2010.
9. Горєв Л. М., Пелешенко В. І., Хільчевський В. К. Гідрохімія України. К. : Вища школа, 1995. 306 с.
10. Пелешенко В. І., Хільчевський В. К. Загальна гідрохімія. К. : Либідь, 1997. 384 с.
11. Хільчевський В. К. Гідрохімія океанів і морів. К., 2003.
12. Шуйський Ю. Д. Основні риси рельєфу дна Світового океану. Одеса: Астропринт, 1998. 88 с.
13. Шуйський Ю. Д. Походження та історія розвитку Світового океану. Одеса : Астропринт, 1998. 198 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Планета Земля./ [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.myplanet-earth.com>.
2. Информационный портал Excelion. Наука и образование. География. / [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.articles.excelion.ru/science/geografy>.
3. Географічний портал. Географіка. / [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://geografica.net.ua/publ/knigi/knigi_na_ukrajinskij/20
4. Наукова бібліотека імені В. Вернадського. URL: www.nbu.gov.ua
5. Гео-Тур. Всё, что вы хотели знать о географии. URL: <http://www.geo-tour.net>
6. Національний атлас України. URL: <http://wdc.org.ua/atlas/>
7. Спільнота Wordwall. Географія. Материків та океанів. <https://wordwall.net/uk-ua/>

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

Здобувачі вищої освіти залучаються за бажанням до написання науково-дослідних студентських робіт, участі в конкурсах студентських робіт, участі в кафедральних НДР.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Аналітичні навички; гнучкість розуму; здатність логічно обґрунтовувати свою точку зору; знаходити вихід з складних ситуацій; ініціативність; комплексне рішення проблем; критичне мислення; управлінські якості; формування власної думки та прийняття рішень; уміння працювати та взаємодіяти з людьми.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП»,

<http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право здобувача на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Перездача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentri-nezalezhnogo-otsiniuvanniaznan/dokumenti>. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та передачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

На сьогодні існують відкриті онлайн-курси таких платформ, як Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn тощо. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з навчальними результатами навчальної дисципліни. Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, викладені у Положенні про неформальну та інформальну освіту у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/18660>

Правила академічної доброчесності

Всі здобувачі вищої освіти, співробітники та викладачі НУВГП мають бути чесними у своїх стосунках, що поширюється на поведінку та дії, пов'язані з навчальною роботою. Студентоцентризм має вирішальне значення для розуміння серйозності ставлення до академічної недоброчесності та неправомірної поведінки. Здобувачі повинні самостійно виконувати та подавати на оцінювання лише результати власних зусиль та оригінальної праці. У той час як здобувачам рекомендується працювати один з одним та обмінюватися ідеями, та обмін текстом, кодом або чимось подібним для виконання окремих завдань є недопустимим. Здобувачі, які порушують Кодекс честі університету, не отримують бали за ці завдання, а в разі грубих порушень, курс не буде їм зараховано і здобувачі будуть направлені на повторне вивчення.

При здачі індивідуальних навчально-дослідницьких робіт може проводитись перевірка на плагіат.

Академічна недоброчесність в університеті неприпустима.

В цілому здобувачі та викладачі повинні дотримуватись:

- Положення про запобігання плагіату випускних кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти зі змінами та доповненнями, <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/6316>;

- Кодекс честі студентів, <http://ep3.nuwm.edu.ua/4917>;

- Кодекс честі наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників НУВГП, <http://ep3.nuwm.edu.ua/4916>;

Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в НУВГП, <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/10325>.

Вимоги до відвідування

Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. У випадку пропуску занять здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати (виконати практичну роботу, вивчити матеріали

лекцій, тощо). Пропуск з поважної причини вважається тим, що відбувся внаслідок хвороби (довідка з лікарні), якщо здобувач вищої освіти є учасником мобільності, якщо здобувач освіти знаходиться на індивідуальному плані і виконує усі вимоги відповідно до положення «Положення про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання Національного університету водного господарства та природокористування», <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/6226>

Завдання для відпрацювання здобувач вищої освіти отримує безпосередньо у викладача, або надсилає запит на корпоративну пошту викладачу. Усі матеріали відпрацювання здаються викладачеві особисто здобувачем вищої освіти або надсилаються на корпоративну пошту викладачу.

Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але виключно для навчальної мети з цієї дисципліни.

Автор
Доцент

Вікторія ХОЛОДЕНКО

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №698 від [sDateTime_SignWriteAgree_Last]
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП): [oSignECP.sSigner_Sert]
Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000807E2D0054327D00